

adviesbureau voor
ruimtelijk beleid,
ontwikkeling en
inrichting
rotterdam

Delftsestraat 15b
3013 AC Rotterdam
Telefoon 010-4130620

Postbus 150
3000 AD Rotterdam

178-9

opdrachtgever : Cromstrijen
opdracht : Golfbaan
rapport : Verzoek ontheffing MER-plicht, aanvullende informatie

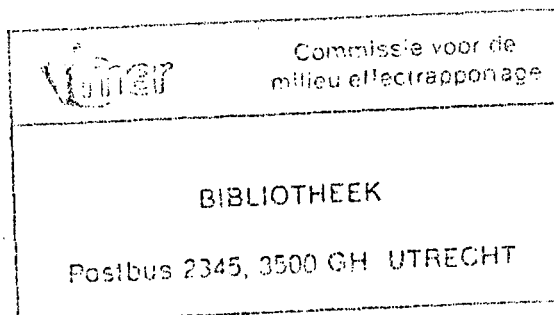
nummer : 251.5495.00

opdrachtgever : ir. J.A.A. Nuhn
auteurs : ir. J.J. van den Berg

datum : maart 1988

gewijzigd :

inhoud :

bijlage(n) : Verslag lokatiebezoek Golfbaan Cromstrijen door Commissie voor de M.E.R.

Om te kunnen adviseren over het verzoek om ontheffing voor de MER-plicht van de golfbaan Cromstrijen heeft de MER-commissie, tijdens het lokatiebezoek d.d. 3 maart 1988, verzocht om enige aanvullende informatie.

In het verslag van het veldbezoek, zie bijlage 1, wordt een overzicht gegeven van de gewenste aanvullingen.

In de onderhavige notitie zullen de volgende aspecten nader worden toegelicht:

1. natuur- en landschapswaarden in de Ambachtsheerlijkheid;
2. baangebruik;
3. aanleg;
4. beheer;
5. natuurlijke betekenis.

ad 1 Natuur- en landschapswaarden in de Ambachtsheerlijkheid

De Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen kent een zeer lange traditie waarbij naast de agrarische doeleinden er zorgzaam rekening wordt gehouden met natuur- en landschapswaarden.

De vele beplantingen op de Ambachtsheerlijkheid en bijv. het beleid ten aanzien van de overwinterende ganzen zijn hiervan goede voorbeelden.

Met de aanleg van de golfbaan zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van natuur- en landschapswaarden een uitgangspunt voor de inrichting en het beheer. Duidelijk zal zijn dat natuurbouw geen hoofddoel is doch dat de golfsport primair staat.

De belangen van natuur en golfsport lopen echter gedeeltelijk parallel aangezien zij beide gebaat zijn bij afwisseling, rust, constant beheer en landschappelijke afwisseling.

Derhalve kan gesteld worden dat de aanleg van een golfbaan uit een oogpunt van milieu een verbetering is ten opzichte van het huidige agrarische gebruik.

ad 2 Baangebruik

De golfbaan Cromstrijen kan het best getypeerd worden als een goede 18-holes baan met een uitgebreide oefenaccommodatie die bestaat uit een driving-range en 9 korte holes.

Op topdagen zullen naar verwachting ca. 450 spelers van het terrein gebruik maken. Deze zijn als volgt over de verschillende banen verdeeld:

- 18-holes baan, maximaal 240 spelers: 4 spelers per 12 minuten, speelduur 4 uur per baan; speelperiode maximaal 12 uur per dag;
- 9-holes baan: de capaciteit wordt ingeschat op de helft van de 18-holes baan (120 spelers);
- driving-range: 30 afslagplaatsen waar gemiddeld 1 uur per persoon geoefend wordt, veelal voorafgaand aan het spelen van de baan; naar verwachting zal $\frac{1}{4}$ alleen de driving-range gebruiken (90 spelers).

Het meest intensief gebruikte gedeelte is de driving-range.

De afslagmatten (afmeting 1 x 2 m) op de driving-range zijn van kunststof. Op de overige terreingedeelten wordt geen kunststof toegepast.

Het meest extensieve gedeelte is de omgeving van de waterpartij. Naar verwachting zal een vijfde deel van de oeverlengte onder directe invloed staan van het spel (ballen in het water).

Op de holes is er geen noemenswaardig verschil in gebruiksintensiteit. Het gemiddelde aantal spelers per dag op jaarbasis zal naar verwachting circa 225 bedragen. De baan wordt het gehele jaar gebruikt en alleen onder bijzondere omstandigheden zoals sneeuw en opdooi zal de baan gesloten zijn.

De 9-holes baan heeft voldoende lengte om de golfsport in essentie te beoefenen en voldoet aan de eisen om er een N.G.F. golfvaardigheidsbewijs te halen.

Ten aanzien van de driving-range en de 9-korte holes baan, gaan de gedachten van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen uit naar openbaar gebruik.

Voor het beheer van de 18-holes baan zal een vereniging worden opgericht.

ad 3 Aanleg

Grondwerkzaamheden

De in het gebied aanwezige grondsoort is in principe bruikbaar om er een golfbaan op aan te leggen. Uit oogpunt van maximale bespeelbaarheid zullen de fairways verschraald worden met zand (circa 25 cm). Het zand wordt per as in het terrein aangebracht via tijdelijke distributiepaden. Voor de droogteligging is het graven van extra waterlopen niet nodig, omdat de huidige ontwateringstoestand voldoende is voor de realisatie van de baan.

Het waterareaal zal echter toch aanzienlijk worden uitgebreid om grond beschikbaar te krijgen voor het reliëf dat voor het spel noodzakelijk is. De waterpartij zal een diepte krijgen tot 1.50 m onder het huidige niveau van het maaiveld.

De oevers hebben op de waterlijn een flauw talud en een brede plasberm, 30-50 cm onder de waterlijn.

Beplantingen

Bij de assortimentskeuze wordt uitgegaan van soorten die van nature thuishoren op de grondslag in het terrein. Het zullen soorten zijn van het essen-iepenbos en het elzenbroek.

Voor de beplantingen zal worden onderzocht of deze subsidiabel zijn in het kader van de Landschapsverzorgingsbijdrage van Staatsbosbeheer.

De voorgestelde assortimentskeuze zal in ieder geval voldoen aan de voorwaarden van Staatsbosbeheer ten aanzien van de subsidiëring.

ad 4 Beheer

Het beheer van de verschillende landschapselementen wordt vastgesteld in het onderhoudsplan. Het onderhoudsplan is er op gericht om op de middellange termijn (± 15 jaar) de gewenste kwaliteiten optimaal te ontwikkelen.

Het beheersregime en het feitelijke beheer zijn een verantwoordelijkheid van de vereniging die de baan beheert. Derhalve zijn hierover nog geen gedetailleerde gegevens bekend.

Het onderhoudsplan en de goede aanleg zorgen echter voor eenduidige beheersdoeleinden, zie ook figuur.

De greens, driving-range, en fairways zullen worden bemest voor zover dit noodzakelijk is ten behoeve van de gewenste kwaliteit van de grasmat.

Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen zal tot een minimum worden beperkt.

Beregening van greens en fairways is in de droge periode noodzakelijk voor een goede bespeelbaarheid van de baan.

De peilbeheersing van het oppervlaktewater zal worden geïntensiveerd ten opzichte van de huidige situatie.

Ter wille van de aantrekkelijkheid van de golfbaan en de droogtegevoeligheid van het terrein is het gewenst om een constant waterpeil te handhaven, waarbij een fluctuatie van circa 20 cm acceptabel wordt geacht. Het gebiedseigen water is te beperkt van volume, derhalve is het inlaten van water soms noodzakelijk.

De waterhuishouding van de golfbaan zal een afzonderlijke poldereenheid vormen. De water in- en uitlaat zal geschieden via de polder ten westen van de A29, die het water onttrekt uit het Hollandsdiep.

Het waterbeheer zal mede gericht zijn op het beperken van het gevaar voor botulisme door middel van circulatie.

ad 5. Natuurlijke betekenis

De aard van het spel en de oppervlakte van het terrein maken het mogelijk de opzet van de baan mede te richten op het ontwikkelen van natuurlijke kwaliteiten. Bij een gemiddelde 18-holes golfbaan is 35 tot 40 ha nodig voor het spel in de vorm van greens, driving-range, fairways en semi-roughs. Deze delen worden intensief beheerd en gemaaid.

Op deze terreingedeelten is weinig ruimte voor een meer natuurlijke ontwikkeling, het beheer is primair op het golfspel afgestemd.

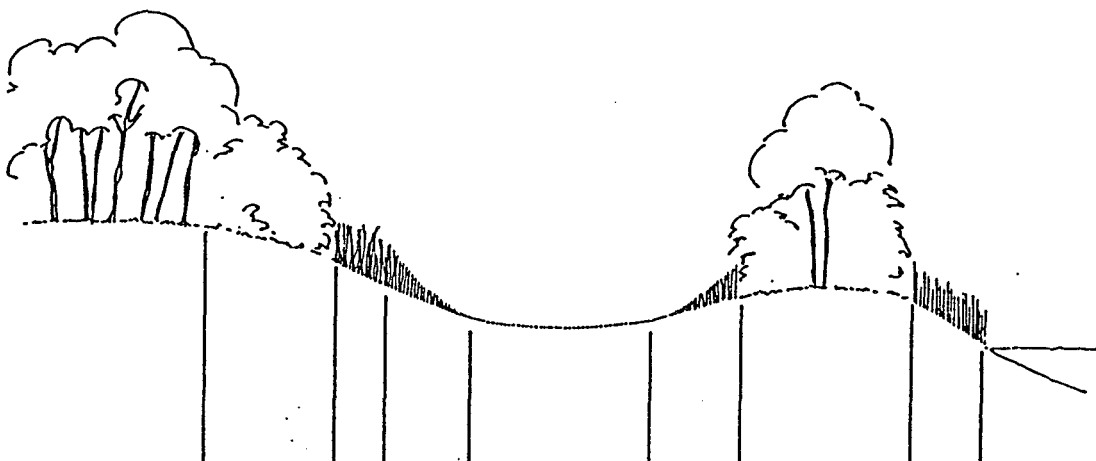
Voor de overige terreingedeelten zoals roughs, bosstroken, struwelen, oeverzones en de waterpartij zijn de mogelijkheden voor natuurontwikkeling aanzienlijk groter.

De belangen van natuur en sport lopen hier parallel omdat zij beide gebaat zijn bij afwisseling en overgangen.

De maatvoering van de verschillende landschapselementen is mede afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuurlijke vegetatie. De in het ontwerp gehanteerde minimummaten zijn:

- bos 30 meter;
- struweel 10 meter;
- ruigte 8 meter;
- oeverruigte 4 meter.

De overgangen tussen de verschillende vegetatietypen dienen zo geleidelijk mogelijk te zijn.

e	d	c	b	a	b	f	g	UITEINDELIJK VEGETATIETYPE
0,05	0,1	0,5	0,5	4	20	4	0,5	BEHEERS INTENSITEIT (per jaar)
30	10	3	8	30	8	30	4	MINIMALE BREEDTE (in meters)
++	++	++	+	-	--	-	+	SOORTENRIJKDOM
++	+	□	□	-	--	-	□	STRUKTUURRIJKDOM

Op den duur, na enige tientallen jaren, zullen in de verschillende landschapselementen vegetatietypen ontwikkeld zijn die passen bij de grondslag en het gevoerde beheer. De volledige ontwikkeling van bijbehorende levensgemeenschappen laat natuurlijk langer op zich wachten (minimaal 100 jaar). Deze is immers sterk afhankelijk van bijvoorbeeld de ouderdom van de bomen, de waterkwaliteit en het beheer van oude houtopstanden.

In het figuur wordt een overzicht gegeven van de te verwachten soortenrijkdom en structuurrijkdom van de verschillende landschapselementen. Een omschrijving van de vegetaties die zich bij een goed beheer kunnen ontwikkelen is hieronder weergegeven.

De genoemde flora vormt niet meer dan een indicatie. De flora zal zich via natuurlijke processen moeten vestigen.

a. Fairways, semirough

Dit is de eigenlijke golfbaan. Omdat de fairways intensief gemaaid, bemest en betreden worden, kunnen zich hier alleen een beperkt aantal grassoorten handhaven. De ligging ten opzichte van de extensief te beheren terreindelen moet zodanig zijn, dat inspoeling van meststoffen vanaf de fairways in deze terreindelen voorkomen dan wel beperkt wordt.

b. Ruigte

Door de maaifrequentie vanaf de fairway naar de boszoom langzaam af te laten nemen kan een ruigtevegetatie worden ontwikkeld met soorten als beemdlangbloem, kropaar, grote vossestraat, frans raaigras, engels raaigras, ruw- en veldbeemdgras.

Tegen de boszoom komen soorten voor van de iets stabielere overgangsmilieu's waaronder zevenblad, gevlekte dovenetel, groot hoefblad, nagelkruid, dag- en avondkoekoeksbloem, hondsdrif en robertskruid.

c. Boszoom

In deze smalle zone, die de overgang vormt naar de bosmantel, kunnen op den duur onder meer donderkruid, marjolein, borstelkrans, boslathyrus en smalbladig kruiskruid voorkomen.

d. Bosmantel

In de bosmantel bevinden zich soorten als sleedoorn, vuilboom, hondsroos, egelantier, boskriek en eventueel hop en bosrank.

e. Esseniepenbos

Inheemse bomen en struiken die het in deze condities goed doen zijn esdoorn, spaanse aak, iep, es, beuk, zomereik, zwarte populier, vlier, vogelkers, kardinaalsmuts en meidoorn. (N.B. De toepassing van meidoorn in het plangebied zal nader moeten worden bezien in verband met de vatbaarheid voor bacterievuur en de aanwezigheid van fruitteelt in de omgeving).

Onder de boom- en struiklaag verschijnt aanvankelijk een ruigte vegetatie.

Na een tiental jaren kan het bos zich zowel wat betreft kruidenbestand, met veel knol- en bolgeofijten, als in structureel- en temporeel opzicht zeer afwisselend ontwikkelen.

f. Elzenbroek

De struwelen en bosstroken op de nattere delen zullen uiteindelijk zijn opgebouwd uit soorten als zwarte els, geoorde- en grauwe wilg, gele lis, wolfspoot, bitterzoet, kattestaart en smeerwortel. Aanvankelijk kunnen ook schietwilg en bittere wilg worden aangeplant.

g. Oeverruigte

Op de natte overgangszone naar het water zal op relatief korte termijn een vegetatie van het moeras-spiraea verbond ontstaan. Het is een stabiele strook van bos naar sloot en plas waarin onder meer voorkomen: kattestaart, moerasandoorn, valeriaan, moerasspiraea, koninginnekruid en moeraswolfsmelk.

De bovenstaande beschrijving geeft aan dat in delen van het gebied een bepaalde natuurlijke ontwikkeling goed mogelijk is maar dat inrichting en beheer primair gericht zijn op golfsport.